

Г.Л. Чміль, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Розвиток цифрової економіки в Україні сьогодні здійснюється відповідно до Цифрової адженди України – 2020, яка є первинним документом для суб'єктів споживчого ринку в контексті використання цифрових технологій [1], та розробленої Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки [2], які стали мотивом для створення Концепцій розвитку цифрової грамотності жителів міст України (розрахована до 5 років). Також відповідно до Плану виконання Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом, основним завданням Міністерства цифрової трансформації України є побудова сфери відкритих даних в Україні (вже сьогодні сервісами на основі відкритих даних користується від 1.5 до 5 мільйонів українців), яка виступає важливою компонентою цифрової трансформації економіки.

Поставлені завдання та цілі можна реалізувати шляхом поширення в усіх сферах діяльності процесу цифровізації (з англ. digitalization), який передбачає впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність органів державного управління, функціонування економічного об'єкта, ринку праці, освіти, суспільства тощо. Узагальнена характеристика процесу цифровізації як інструменту підвищення ефективності та конкурентоздатності економіки України надана в табл. 1.

Виходячи зі змісту та характерних ознак процесу цифровізації зазначимо, що для успішного розвитку означеного процесу на внутрішніх ринках споживання необхідно мати:

- затверджені норми та права суб'єктів споживчого ринку, що працюють при використанні новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, на законодавчому рівні;
- вільний доступ суб'єктів споживчого ринку до мережі Інтернет для здійснення господарських процесів в залежності від сфери діяльності (створення багатоканальних моделей);
- розвинуті телекомунікаційні зв'язки між суб'єктами споживчого ринку в розширеному інформаційному середовищі;
- дистрибуція товарів через Інтернет.

Таблиця 1 – Узагальнена характеристика процесу цифровізації

№ з/п	Ознака	Характеристика ознаки
1	Призначення	Імплементация цифрових технологій в різні сфери діяльності людини, суспільства та органів державного управління з метою прискорення здійснення фінансово-господарських операцій та підвищення якості рівня життя населення
2	Цілі	<ul style="list-style-type: none"> – Зростання національної економіки в умовах використання інформаційно-комунікаційних технологій та підвищення її конкурентоздатності на міжнародному рівні; – економія часу на виконання операцій, завдань та прийняття рішень, в тому числі it-рішень, на основі оперативної отриманої інформації; – удосконалення процесу технології виробництва та надання послуг, – підвищення якості комунікації між суб'єктами споживчого ринку; – забезпечення прискорення розрахунків з клієнтами та оборотності грошових коштів.
3	Принципи	Доступність; цільове призначення; точка росту; свобода друку, інформації; незалежність; різноманітність засобів масової інформації; відкритість та співпраця; стандартизація; довіра та безпека; сфокусованість та комплексність
4	Економічна сутність	Поширення цифрових технологій у промисловості, торгівлі, державному секторі та інших сферах діяльності для формування ефективної та конкурентоздатної економіки
5	Складові елементи	Кіберфізичні системи; Інтернет речей; Великі дані; Робототехніка; 3D-друк прогресивні
6	Трендові цифрові продукти, послуги	IoT, BigData, Cloud Computing, Blockchain, Artificial Intellect; Digital marketing; FinTech; LegalTech; NanoTech; Grid-технології; CRM&BPM
7	Об'єкти	Державні органи управління; промисловість; торгівля; банки; освіта; медицина тощо.

Джерело: розроблено автором на підставі 1; 3-6.

Цифровізація як повсюдний, складний та поступовий процес надає великі можливості для розвитку суб'єктів ринку всіх сфер економіки при використанні інформаційних технологій, що є основою для перетворень у суспільстві з урахуванням матеріальних та соціальних цінностей. Імплементация цифровізації в економічній

системи підприємств значно розширює можливості нових форматів організації та управління діяльності суб'єктів споживчого ринку, а також впливає на рівень їх економічного зростання, конкурентоздатність за умов цифрової грамотності та компетенцій відповідальних осіб за прийняття господарських та іт-рішень.

Таким чином, активність сучасних суб'єктів господарювання на внутрішніх ринках споживання країни, їх прогресивний розвиток та стимулювання до підвищення ефективності економічних взаємовідносин знаходиться під впливом процесів цифровізації, які стрімко поширюються в усіх сферах суспільства. Підвищити ефективність та конкурентоздатність економіки України дозволить чітко організаційна конструктивна взаємодія між суб'єктами ринку споживання, а саме: державою, підприємницьким та громадським сектором.

Інформаційні джерела:

1. Цифрова адженда України – 2020. Концептуальні засади. Першочергові сфери, ініціативи, проекти цифровізації України до 2020 року. URL: <https://uccs.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.

2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p/ed20180117#n23>

3. Руденко М.В. Цифровізація економіки: нові можливості та перспективи. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 61–65.

4. Краус Н.М., Краус К.М. Цифровізація в умовах інституційної трансформації економіки: базові складові та інструменти цифрових технологій. *Інтелект XXI*. 2018. № 1. С. 211–214.

5. Чміль Г.Л., Джугташвілі Н.М. Цифровізація управління клієнтським досвідом у готельно-ресторанній індустрії. *Бізнес Інформ*. 2020. № 8. С. 237–245.

6. Чміль Г.Л. Трансформація поведінки економічних суб'єктів споживчого ринку в умовах цифровізації. *Сучасні реалії фінансово-економічного розвитку регіонів, галузей, підприємств, бізнесу*: монографія за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2020. С. 374–383.

7. Davydova O., Kashchena N., Staverska T., Chmil H. Sustainable Development Of Enterprises With Digitalization Of The Economic Management. *International Journal of Advanced Science and Technology*. 2020. Vol. 29. No. 8s. P. 2370–2378. URL: <http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/14712/7500>